

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Οι διαβουλεύσεις της «πρωτοβουλίας του Αμμάν» θα συνεχιστούν

Τα αποτελέσματα της συσκέψεως Προκαθημένων και αντιπροσώπων των κατά τόπους Εκκλησιών, που συνήλθε στις 26 Φεβρουαρίου στο Αμμάν και ασχολήθηκε με τα προβλήματα της διορθόδοξου ενότητας, σχολίασε σε συνέντευξή του στο πρακτορείο RIA Novosti ένας εκ των συμμετεχόντων στη συνάντηση, ο επικεφαλής του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας.

– Σεβασμιώτατε, ποια προβλήματα, κατά την άποψη των μετασχόντων της συσκέψεως, είναι τα πλέον κρίσιμα για τον ορθόδοξο κόσμο;

– Ορισμένα εκ των προβλημάτων αυτών απαριθμούνται στο Δελτίο Τύπου, το οποίο συμφωνήθηκε με το πέρας της συναντήσεως. Τονίζεται εκεί ότι σκοπός της συσκέψεως ήταν «να ενισχυθούν οι φιλικοί και αδελφικοί δεσμοί μεταξύ των αδελφών Εκκλησιών, να προωθηθούν οι μεταξύ τους σχέσεις εν Χριστώ ειρήνης, να προστατευθεί η ενότητα των Ορθόδοξων Εκκλησιών και να επανεκκινήσει ο διάλογος με την προσευχητική ελπίδα συμφιλίωσης, εκεί όπου υπάρχει διχόνοια».

Στο Δελτίο Τύπου υπογραμμίζεται ότι «ζητήματα πανορθόδοξης σημασίας, συμπεριλαμβανομένης της χορήγησης Αυτοκεφαλίας σε αυτές ή άλλες Εκκλησίες, θα πρέπει να διευθετηθούν με πνεύμα πανορθόδοξου διαλόγου και ενότητας και με πανορθόδοξη συναίνεση». Σήμερα ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ισχυρίζεται ότι κατέχει μονομερές δικαίωμα να ιδρύει νέες αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αποσπώντας εκκλησιαστικά εδάφη από τις ήδη υφιστάμενες Εκκλησίες. Εν τούτοις, ενωρίτερα, σε πανορθόδοξο επίπεδο επιτεύχθηκαν συμφωνίες, κατά τις οποίες η χορήγηση αυτοκεφαλίας είναι δυνατό μόνον με τη συγκατάθεση της Εκκλησίας Μητρός (δηλαδή, εκείνης στην οποία αυτή τη στιγμή υπάγεται η Εκκλησία, η οποία διεκδικεί το αυτοκέφαλο) και υπό τον όρο της συναινεσεως σε αυτό όλων των γενικώς αναγνωρισμένων κατά τόπους Εκκλησιών. Η Κωνσταντινούπολη κηρύττει αυτές τις συμφωνίες ως μη έχουσες ουδεμία ισχύ. Η συνάντηση στο Αμμάν υπογράμμισε ότι για την ίδρυση μιας ή άλλης αυτοκεφάλου Εκκλησίας είναι απαραίτητη η πανορθόδοξη συναίνεση.

Εντός αυτού του πλαισίου θα πρέπει να εξετάζονται και όσα αναφέρονται παρακάτω στο Δελτίο Τύπου: «Όσον αφορά την τρέχουσα εκκλησιαστική κατάσταση στην Ουκρανία, οι συμμετέχοντες αναγνώρισαν επίσης ότι για την επούλωση και τη συμφιλίωση είναι απαραίτητος ο πανορθόδοξος διάλογος». Στην Ουκρανία υφίσταται σχίσμα, ενώ η Κωνσταντινούπολη ισχυρίζεται ότι το θεράπευσε καίτοι οι ενέργειες του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως μόνον εμβάθυναν την υφιστάμενη αντιπαράθεση. Προκειμένου να τερματισθεί το σχίσμα, να επανέλθουν οι σχισματικοί στους κόλπους της Εκκλησίας, χρειάζεται διάλογος με τη συμμετοχή όλων των κατά τόπους Εκκλησιών και όχι μονομερείς ενέργειες της Κωνσταντινουπόλεως. Αυτή η προσέγγιση αντικατοπτρίστηκε και στο Δελτίο Τύπου.

Σχετικά με την πρόθεση του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως να χορηγήσει αυτοκέφαλο στην μη αναγνωρισμένη Εκκλησία της Βορείου Μακεδονίας ειπώθηκαν τα εξής: «Στο θέμα της Βόρειας Μακεδονίας οι αντιπροσωπίες δήλωσαν ότι το ζήτημα αυτό πρέπει να επιλυθεί μέσω διαλόγου εντός της Σερβικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και με πανορθόδοξη υποστήριξη». Με άλλα λόγια, η επίλυση του εν λόγω ζητήματος είναι αρμοδιότητα της Σερβικής Εκκλησίας, μέρος της οποίας είναι

η Μακεδονική Εκκλησία. Παράλληλα μπορεί να ενεργοποιηθεί ο μηχανισμός των πανορθόδοξων διαβουλεύσεων. Οι μονομερείς ενέργειες της Κωνσταντινουπόλεως, χωρίς τη συγκατάθεση των άλλων Εκκλησιών, είναι σε θέση μόνον να προκαλέσουν καταστάσεις, αντίστοιχες με την ουκρανική.

– Πώς προτάθηκε στη σύσκεψη να επιλυθεί το πρόβλημα του εκκλησιαστικού σχίσματος στην Ουκρανία;

– Σε αυτό αναφέρθηκε στην ομιλία του κατά τρόπον ολοζώντανο ο Μακαριώτατος Μητροπολίτης Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονούφριος. Η μόνη οδός επανόδου στην Εκκλησία από το σχίσμα είναι η μετάνοια.

Ο Μητροπολίτης Ονούφριος υπενθύμισε στους παρισταμένους ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας εντός της συνθέσεως του Πατριαρχείου Μόσχας απολαμβάνει καθεστώς, που προσεγγίζει κατά τα μέγιστα εκείνο της αυτοκεφαλίας: «Κατά την πάροδο του χρόνου οι εσωτερικές και εξωτερικές περιστάσεις, τις οποίες αντιμετώπισε η Αγία Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία και ο ουκρανικός λαός, αποτέλεσαν κίνητρα για τις διαδικασίες βελτιώσεως της ήδη υφισταμένης ανεξαρτησίας και αυτοτελείας του εκκλησιαστικού βίου και της διακονίας. Εκ των πραγμάτων σήμερα διαθέτουμε μια πραγματική αυτοκεφαλία. Λειτουργεί καθ' ημάς η Ιερά Σύνοδος, συνέρχεται η Σύνοδος Ιεραρχίας, υφίσταται ανεξάρτητο εκκλησιαστικό δικαστήριο. Εκλέγουμε μόνοι και χειροτονούμε Επισκόπους, ιδρύουμε νέες εκκλησιαστικές επαρχίες, διαθέτουμε δικά μας εκκλησιαστικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, διαφόρους συνοδικούς θεσμούς για τη συνεργασία με τον έξω κόσμο και το κοινωνικό μας έργο».

Ο επικεφαλής της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας αναφέρθηκε στην ιστορία των σχισμάτων στην ουκρανική Ορθοδοξία, υπογραμμίζοντας ότι κατά την παρέμβασή του στα της Ουκρανίας ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος παραβίασε ολόκληρη σειρά εκκλησιαστικών κανόνων με αποτέλεσμα όχι τη θεραπεία, αλλά την εμβάθυνση του σχίσματος.

Πολλοί στον ορθόδοξο κόσμο θεωρούν ότι η επίλυση του προβλήματος του ουκρανικού σχίσματος συνίσταται στη χορήγηση αυτοκεφαλίας στην Ουκρανική Εκκλησία. Τότε, υποτίθεται, όλα τα θέματα θα επιλυθούν. Ο Μητροπολίτης Ονούφριος υπογραμμίζει ότι δεν ισχύουν αυτά:

«Σήμερα ορισμένοι υποστηρίζουν ότι ισχυρό μέσο θεραπείας του εκκλησιαστικού σχίσματος στην Ουκρανία αποτελεί η εξασφάλιση του αυτοκεφάλου καθεστώτος για την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία. Θέλω να είμαι ειλικρινής ενώπιον του Θεού και της συνειδήσεώς μου και θα πω: είμαι βέβαιος ότι το αυτοκέφαλο καθεστώς της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας δεν θα θεραπεύσει το σχίσμα. Είναι δυνατόν ένοι εκ των σχισματικών να επανέλθουν στους κόλπους της κανονικής Εκκλησίας, αλλά όχι όλοι. Δεν προσδίδει εγγυήσεις απόλυτης ενότητας το αυτοκέφαλο. Στις ανά τον κόσμο αυτοκέφαλες Εκκλησίες επίσης υπάρχουν τα δικά τους σχίσματα».

Η συνάντηση στο Αμμάν κατέστη λαμπρή απόδειξη της υποστηρίξεως που παρέχουν στην κανονική Ορθοδοξία στην Ουκρανία οι κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες. Πέραν τούτου η παρέμβαση του Μακαριωτάτου Μητροπολίτη Ονουφρίου ήταν σημαντική για τη διάψευση του μύθου ότι το Πατριαρχείο Μόσχας είναι δήθεν εκείνο, το οποίο κρατεί την Ουκρανική Εκκλησία στη σύνθεσή του ενάντια στη βούλησή της. Αυτός ο μύθος επιβάλλετο επιμόνως από προπαγανδιστές της Κωνσταντινουπόλεως στον ελληνικό τύπο και την ελληνική κοινωνία επί μακρό χρονικό διάστημα.

– Θα μπορούσατε να σχολιάσετε τη θέση της συναντήσεως του Αμμάν σχετικά με την κατάσταση στο Μαυροβούνιο;

- Στο Μαυροβούνιο η κρατική εξουσία υιοθέτησε ένα νόμο, που εισάγει διακρίσεις και παρέχει για πρώτη φορά τη δυνατότητα αφαίρεσης ιδιοκτησίας από την κανονική Εκκλησία και μεταβιβάσεως αυτής στους σχισματικούς. Στις επιπτώσεις αυτής της αποφάσεως, που προκάλεσε μαζικές διαμαρτυρίες και διαδηλώσεις πολλών χιλιάδων σε ολόκληρη τη χώρα, αναφέρθηκε ο Μητροπολίτης Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας Αμφιλόχιος, ο οποίος προσήλθε στο Αμμάν ως μέλος της αντιπροσωπείας της Σερβικής Εκκλησίας. Οι μετέχοντες της συναντήσεως κάλεσαν την ηγεσία του Μαυροβουνίου «να σεβασθεί και να προστατεύσει το θεμελιώδες δικαίωμα στην ιδιοκτησία, συμπεριλαμβανομένης της εκκλησιαστικής ιδιοκτησίας».

- Ποια είναι η θέση επί των θεμάτων, που εθίγησαν κατά τη συνάντηση του Αμμάν, εκείνων των κατά τόπους Εκκλησιών, οι οποίες δεν συμμετείχαν στη σύσκεψη; Λ.χ. της Αντιοχείας, της Γεωργίας, της Βουλγαρίας;

- Η Εκκλησία της Αντιοχείας υποστηρίζει πλήρως τη Ρωσική Εκκλησία στα θεμελιώδη ζητήματα της διορθόδοξου ημερησίας διατάξεως, συμπεριλαμβανομένου και του Ουκρανικού. Όμως η Εκκλησία της Αντιοχείας έχει δικές της διαφορές με την Εκκλησία των Ιεροσολύμων, με αποτέλεσμα τη διακοπή της μεταξύ τους ευχαριστιακής κοινωνίας. Παρά τις προσπάθειες να καταλήξουν σε συμφωνία, που καταβλήθηκαν τις τελευταίες εβδομάδες, δεν κατέστη δυνατό να καταλήξουν σε οριστικές συμφωνίες. Γι' αυτό και η Εκκλησία της Αντιοχείας δεν συμμετείχε στη συνάντηση στο Αμμάν.

Μας μέμφονται ενίοτε από ελληνικής πλευράς για την «υπερβολικά ακραία» αντίδραση στις ενέργειες της Κωνσταντινουπόλεως. Δεν ήταν, υποτίθεται, ανάγκη να διακόψουμε την κοινωνία. Ας αναλογισθούμε: η Εκκλησία της Αντιοχείας διέκοψε την κοινωνία με εκείνη των Ιεροσολύμων εξαιτίας μίας μόνο ενορίας στο Κατάρ. Ενώ στην Ουκρανική Εκκλησία υπάρχουν περισσότερες από 12 χιλιάδες ενορίες, πάνω από 250 Ιερές Μονές, περισσότεροι από 100 Αρχιερείς και εκατομμύρια πιστοί. Και όλα αυτά επιχείρησε να τα αποσπάσει ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως από την ενιαία Ρωσική Εκκλησία. Πολύ περισσότερο ο Κωνσταντινουπόλεως «αποκατέστησε στον οικείο βαθμό» εκείνους, οι οποίοι ουδέποτε είχαν κανονική χειροτονία. Πώς αλλιώς θα μπορούσαμε να αντιδράσουμε;

Εδώ και πολλές πλέον δεκαετίες στην Ελλάδα υπάρχει το σχίσμα των παλαιοημερολογιτών, μεταξύ των οποίων υπάρχουν «αρχιερείς» και «ιερείς», με ενορίες, μοναστήρια και πιστούς. Γιατί ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως σε συνεργασία με την Εκκλησία της Ελλάδος δεν αναλαμβάνει τη θεραπεία αυτού του σχίσματος; Στην Αμερική λειτουργούν διάφορες ορθόδοξες δικαιοδοσίες. Γιατί ο Κωνσταντινουπόλεως σε συνεργασία με τις άλλες κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες να μην προβεί στην ίδρυση Αυτοκεφάλου Εκκλησίας στην Αμερική; Εάν όντως υπήρχε επιθυμία επιλύσεως των πραγματικών προβλημάτων, τέτοια προβλήματα είναι αρκετά και πέραν των ορίων της Ουκρανίας. Ο κύριος σκοπός της εισπηδήσεως του Κωνσταντινουπόλεως στην Ουκρανία ήταν η επιθυμία αποδυναμώσεως της ενιαίας Ρωσικής Εκκλησίας. Με τον ίδιο σκοπό η Κωνσταντινούπολη υποστήριξε τη δεκαετία του 1920 τους νεωτεριστές, ενώ το 1996 δίχασε την Εκκλησία στην Εσθονία.

Όλες οι συζητήσεις του Κωνσταντινουπόλεως περί της θεραπείας του ουκρανικού σχίσματος είναι μόνον η προκάλυψη. Στην πλειονότητά τους οι κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες αυτό το αντιλαμβάνονται, ακόμη και εκείνες, οι οποίες για διάφορους λόγους απείχαν από τη συνάντηση στο Αμμάν. Καταλαβαίνουν επίσης εκεί ότι η Κωνσταντινούπολη στις ενέργειές της στηρίζεται στην υποστήριξη των ΗΠΑ, εκμεταλλευόμενη την πολιτική αντιπαράθεση μεταξύ της χώρας αυτής και της Ρωσίας.

Δεν είναι τυχαίο ότι στο Γράμμα προς τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων Θεόφιλο, το οποίο

δημοσιεύθηκε την ημέρα διεξαγωγής της συναντήσεως στο Αμμάν, ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος δηλώνει ότι σκοπός της συναντήσεως είναι «ή εξυπηρέτησις τῆς πείσμονος ἀρνήσεως τοπικῆς τινος Ἐκκλησίας νά συνταυτισθῆ καί νά ἐναρμονισθῆ πρός τά ἀπ' αἰῶνος ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἀποδεκτά, συνεπικουρουμένη, ἄν μή καί ὠθουμένη, εἰς τοῦτο ὑπό τῆς πολιτείας τῆς Ρωσικῆς Ὁμοσπονδίας». Προφανῶς, ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως θεωρεῖ ὅτι ὁ σεβασμός των μακραίωνων ἀρχῶν τῆς Ὁρθοδοξίας διασφαλίζεται σήμερα ἀπό τις Ἡνωμένες Πολιτείες καί ὄχι ἀπό τῆ Ρωσική Ὁμοσπονδία. Διαφορετικά δυσκολεύεται κανεὶς νὰ ἐξηγήσῃ τὸ γεγονός ὅτι καί ὁ ὑπουργός Ἐξωτερικῶν των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο, καί ὁ εἰδικός εκπρόσωπος τοῦ Προέδρου των ΗΠΑ ἐπὶ θεμάτων θρησκευτικῆς ἐλευθερίας Σαμ Μπράουνμπακ, καί ὁ Πρέσβης των ΗΠΑ στὴν Ελλάδα Τζέφρι Πάιατ, ὁ ὁποῖος ἐνωρίτερα χρημάτισε Πρέσβης στὴν Ουκρανία, με τὸν πλέον ἀπροκάλυπτο τρόπο προωθοῦν τὸ σχέδιο τῆς Κωνσταντινουπόλεως σχετικὰ με τὴ δημιουργία στὴν Ουκρανία μιᾶς ὀρθόδοξης δομῆς, κεχωρισμένης ἀπὸ τῆ Ρωσική Ἐκκλησία.

Ἐπικοινωνία ἐπὶ των θεμάτων, που συζητήθηκαν στὴ συνάντησι τοῦ Αμμάν, διατηρεῖται με πολλὰς Ἐκκλησίαις, συμπεριλαμβανομένων καί ἐκείνων, που δὲν συμμετείχαν σὲ αὐτήν. Οἱ διαβουλεύσεις με ἐκείνας θα συνεχισθοῦν σὲ διμερές ἐπίπεδο, ἀλλὰ μποροῦμε νὰ ἐλπίζουμε ὅτι στὶς ἐπόμενες φάσεις τῆς συζητήσεως, που ξεκίνησε στὸ Αμμάν, ἐπίσης θα ἐνταχθοῦν σὲ αὐτή.

– Ἐπανερχόμενοι στὸ θέμα τοῦ σχίσματος στὴν Ουκρανία: κατὰ τὴ γνώμη Σας, γιατί ἡ Σύνοδος τῆς Κρήτης, που διοργανώθηκε τὸ 2016, δὲν κατόρθωσε νὰ ἀποτρέψῃ τὴν κλιμάκωσι τῆς ἐντάσεως στὸν ἐκκλησιαστικὸ κόσμον τῆς χώρας καί τὴ δημιουργία μιᾶς ψευδο-ἐκκλησίας ἀπὸ σχισματικὰς δομὰς;

– Συχνὰ μας λένε τώρα ὅτι ἡ Σύνοδος τῆς Κρήτης ἦταν ἡ χαμένη μας εὐκαιρία νὰ θέσουμε τὰ ζητήματα, που μας εἶχαν προβληματίσει. Δὲν εἶναι ὅμως ἔτσι. Ὁ κανονισμός καί ἡ θεματολογία τῆς Συνόδου τῆς Κρήτης ἦταν προσυμφωνημένοι καί δὲν προβλεπόταν ἡ συζήτησι σὲ αὐτὴν φλεγόντων ζητημάτων, ὅπως ἡ θεραπεία τοῦ ουκρανικοῦ σχίσματος. Πολὺ περισσότερο, τὸ πολὺ ἀιχμηρὸ ζήτημα σχετικὰ με τὸ ποιος καί πὼς θα χορηγῆι στὸ ἐξῆς τὸ αυτοκέφαλο, εἶχε ἀποσυρθεῖ ἐγκαίρως ἀπὸ τὴν ἡμερήσια διάταξι τῆς Συνόδου, παρόλο που συμφωνία ἀρχῆς ἐπ' αὐτοῦ εἶχε ἐπιτευχθεῖ καί ἔμενε μόνον νὰ συμφωνηθοῦν οἱ λεπτομέρειαις.

Γνωρίζαμε ἐκ των προτέρων ὅτι ἡ Σύνοδος τῆς Κρήτης δὲν θα ἔλυνε τίποτε, ἀλλὰ εἶχαμε πρόθεσι νὰ πάμε, ὄχι τόσο ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία νὰ λύσουμε κάποια ζητήματα, ὅσο ἀπὸ σεβασμὸν στὸν συγκαλέσαντα αὐτὴ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως. Καί ἦταν ὅλα ἔτοιμα γιὰ τὸ ταξίδι: δωμάτια στὰ ξενοδοχεῖα κρατημένα, πτήσεις τσάρτερ ναυλωμένες, κείμενα προετοιμασμένα. Ὅταν ὅμως οἱ κατὰ τόπους Ἐκκλησίαις ἡ μιὰ μετὰ τὴν ἄλλη ἀρχισαν νὰ ἀκυρώνουν τὴ συμμετοχή τους, βρεθήκαμε ἀντιμέτωποι με τὸ ζήτημα τῆς νομιμότητος των ἀποφάσεων, οἱ ὁποῖαι θα λαμβάνονταν. Ἄλλωστε πάντοτε ἐπιμέναμε ὅτι οἱ ἀποφάσεις εἶναι νόμιμες μόνον σὲ περίπτωσι πλήρους συναίνεσης ὅλων των γενικῶς ἀναγνωρισμένων κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν. Ἐάν, ὅμως, δὲν ὑπάρχει τέτοια συναίνεσι;

Ἰπὸ τὴ διαμορφωθείσα κατάσταση ὁ Πατριάρχῃ Κύριλλος ἀπέστειλε ἐπιστολήν στὸν Πατριάρχῃ Βαρθολομαῖο, προτείνοντας διεξαγωγή μιᾶς προσυνοδικῆς προπαρασκευαστικῆς συναντήσεως με σκοπὸ τὴν ἐπίλυσι των προβλημάτων, που προέκυψαν, γιὰ νὰ εἰσπράξῃ μιὰ κατηγορηματικὴ ἀρνήσι. Δὲν μας ἔμεινε ἄλλη ἐπιλογή ἀπὸ τὸ νὰ λάβουμε με πολὺ λύπη τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ συμμετάσχουμε στὴ Σύνοδο.

Παράλληλα δὲν ἀρνηθήκαμε νὰ συζητήσουμε τὸ Ουκρανικὸ πρόβλημα, οὔτε σὲ διμερές, ἀλλὰ οὔτε καί σὲ πολυμερές ἐπίπεδο. Ἀκριβῶς με τὸ σκοπὸ νὰ συζητήσῃ τὸ πρόβλημα αὐτὸ μετέβῃ τὸν Αὐγούστο τοῦ 2018 στὴν Κωνσταντινούπολι ὁ Πατριάρχῃ Κύριλλος. Ὅμως ἡ συζήτησι δὲν οδήγησε πούθενά. Ὁ Πατριάρχῃ Βαρθολομαῖος, παραπληροφορημένος πλήρως ἀπὸ τὸ περιβάλλον του, ἦταν πεπεισμένος ὅτι μόλις υπογραφῆι ὁ Τόμος γιὰ τὸ αυτοκέφαλο, ἡ πλειονότητα των

κανονικών Επισκόπων θα προσχωρούσε στη νεοϊδρυθείσα Εκκλησία. Οι προειδοποιήσεις ότι αυτό δεν θα συμβεί, δεν εισακούστηκαν.

Και σήμερα ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως θερίζει τους καρπούς, που ο ίδιος έσπειρε. Στη Ρωσική Εκκλησία δεν μνημονεύεται πλέον το όνομά του, για εκατομμύρια ορθόδοξους χριστιανούς της Ρωσίας, της Ουκρανίας, της Λευκορωσίας, της Μολδαβίας, των Βαλτικών χωρών, των κρατών της Κεντρικής Ασίας, για τους πιστούς της πολυπληθούς διασποράς μας έγινε πρόσωπο ανεπιθύμητο. Στις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες οι αποφάσεις του υφίστανται δριμύτατη κριτική. Επιτυγχάνει την υποστήριξη μόνον εκεί, όπου καταφέρνει να ενεργοποιήσει προς τούτο την αμερικανική διπλωματία.

– Μπορούμε να πούμε ότι στις 26 Φεβρουαρίου στην Ιορδανία γεννήθηκε ένα νέο «σχήμα του Αμμάν» στις διορθόδοξες διαβουλεύσεις; Θα υπάρξει συνέχεια;

– Ένα σημαντικό αποτέλεσμα της συναντήσεως στο Αμμάν ήταν η απόφαση για την αναγκαιότητα να συνεχιστούν οι διορθόδοξες διαβουλεύσεις. Οι μετέχοντες στη συνάντηση εξέφρασαν την ελπίδα ότι η επόμενη παρόμοια σύσκεψη θα πραγματοποιηθεί σύντομα, κατά προτίμηση πριν το τέλος του τρέχοντος έτους και ότι θα συμμετάσχει σε αυτήν ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαίος. Η σημερινή του αυτοαπομόνωση, η μη επιθυμία ούτε να αναλάβει μόνος την πρωτοβουλία διορθόδοξων διαβουλεύσεων, ούτε να συμμετάσχει σ' εκείνες, την πρωτοβουλία των οποίων ανέλαβαν άλλοι, συνδράμει μόνον στην εμβάθυνση της δημιουργηθείσης αντιπαραθέσεως μεταξύ αυτού και άλλων Εκκλησιών. Παρά τα διαπραχθέντα από εκείνον κανονικά εγκλήματα, την παράνομη εισπήδηση στα όρια της Ουκρανικής Εκκλησίας, τη νομιμοποίηση από εκείνον της στερουμένης χάριτος σχισματικής κοινότητας, η συμμετοχή του στο διάλογο είναι εφικτή και σημαντική. Πρέπει να ακούσει τη φωνή των κατά τόπους Εκκλησιών, διαφορετικά οι μονομερείς ενέργειές του θα οδηγήσουν σε ανεπανόρθωτες για την παγκόσμια Ορθοδοξία επιπτώσεις.

Το 1054 ο Πάπας της Ρώμης και ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως απέτυχαν να συμφωνήσουν για το θέμα της εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας επί της νότιας Ιταλίας και επί των άλλων ζητημάτων. Προέκυψε διακοπή της ευχαριστιακής κοινωνίας. Οι Εκκλησίες στην Ανατολή και τη Δύση ακολούθησαν διαφορετικές οδούς. Σήμερα ένα παρόμοιο σχίσμα δημιουργήθηκε πλέον εντός της Ορθόδοξου Εκκλησίας. Επί μια χιλιετία οι αξιώσεις του Πάπα για οικουμενική ηγεμονία προκαλούσαν την αντίδραση από πλευράς Ορθόδοξων Εκκλησιών. Σήμερα εντός της Ορθοδοξίας εμφανίστηκε μια εστία αξιώσεων όχι μόνο επί της οικουμενικής ηγεμονίας, αλλά και σε ένα τρόπον τινα αλάθητο.

Το γνωστό ρητό *Roma locuta causa finita* («Η Ρώμη τοποθετήθηκε, το θέμα έκλεισε») υποδεικνύει το ρόλο του Πάπα στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία. Τώρα όμως και στην Ορθόδοξη Εκκλησία καλλιεργείται η άποψη ότι εάν κάτι αποφάσισαν στην Ιστανμπούλ, σημαίνει ότι το θέμα έκλεισε. Στην Ιστανμπούλ λοιπόν αποφάσισαν να χορηγήσουν «αυτοκέφαλο στην Ουκρανία» και τώρα από όλους απαιτούν όχι συζήτηση, αλλά αναγνώριση της αποφάσεως αυτής. «Πρέπει να αναγνωρίσετε ότι το αυτοκέφαλο της Ουκρανίας είναι τετελεσμένο γεγονός», μας λένουν οι συνομιλητές από την Κωνσταντινούπολη. Αλλά ουδέποτε είχαμε έναν αλάθητο γήινο επικεφαλής της Εκκλησίας, οι αποφάσεις του οποίου είναι δεσμευτικές προς εκτέλεση ανεξαρτήτως της πανορθόδοξου συναιδέσεως επί αυτών. Και οι αξιώσεις του Κωνσταντινουπόλεως επί του αλάθητου προκαλούν δικαιολογημένη αποστροφή στις κατά τόπους Εκκλησίες, όπως και έδειξε η συνάντηση στο Αμμάν.

Προκειμένου να βρούμε λύση από την διαμορφωθείσα κατάσταση, δεν επαρκεί μια συνάντηση. Για τον λόγο αυτό οι μετέχοντες της συσκέψεως του Αμμάν συμφώνησαν να συνεχίσουν τις διαβουλεύσεις, στις οποίες θα προσκαλούνται Προκαθήμενοι και αντιπρόσωποι όλων των γενικώς αναγνωρισμένων κατά τόπους Εκκλησιών.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/45649/>